

Stockholms
stad

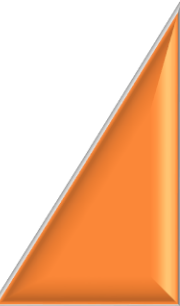
Kritisk läsning

David Haas, Johan Hedberg, Victoria Steen
Stockholms intensivsvenska för akademiker (SIFA)
FoU-projekt 2017-2019

Dagens upplägg

- Bakgrund
- Syftet med studien
- Vår undervisning inom ramarna för studien
- Preliminära resultat
- Praktisk tillämpning och framåtblick
- Frågestund
- Litteraturlista

Bakgrund

- Lärares upptäckter kring våra studerandes läsförmågor
- Forsknings- och utvecklingsprojekt (FoU) inom Stockholm Teaching & Learning Studies (STLS)
- Styrdokumentens centrala innehåll och kunskapskrav

Syfte

Syftet med projektet är att:

- bidra med ämnesdidaktisk kunskap om vad vuxna studerande kan behöva lära sig för att kunna läsa kritiskt, inom skolämnet grundläggande svenska som andraspråk
- undersöka hur denna förmåga kan utvecklas genom vår undervisning.

Kritisk läsning

Aspekter av kritisk läsning som vi försöker mäta de studerandes progression i genom undervisningen är:

- förmågan att urskilja texters uttalade och outtalade syften och budskap.

Grundläggande svenska som andraspråk nationell delkurs 3, Centralt innehåll:

- “Lässtrategier för att förstå och tolka texter från olika medier. Att urskilja texters uttalade och outtalade budskap samt deras olika syften.”

Vår undervisning

- Förberedelsematerial
 - Förtest – svara på frågor om en texts syfte och budskap
 - Undervisning i kritisk läsning med fokus på de tre aspekterna världsbild, ords värdeladdning och nyanser samt urval
 - Eftertest – ny text med samma frågor som till förtestet
- > Learning study och variationsteori

Världsbild

- Världsbild utgörs av bland annat ens uppfattningar av och känslor kring olika företeelser i världen
- Vår världsbilds inverkan på vår läsning – "Learners often hold fast to their beliefs even when they are confronted with new information that explicitly corrects or discredits them" (Maier och Richter 2014)
- Meningsskapandet uppstår i interaktionen mellan text och läsare (Bråten m.fl. 2008)

Världsbild i vår undervisning

Vår undervisning hittills:

- ”tänka högt-läsning”/modellering (Pressley 2006)
- Variationsteori: kontrast och generalisering (Carlgren (red.) 2017)
 - Studerandes världsbild, par- och gruppdiskussion samt deras slutsatser om hur det skulle kunna påverka deras läsning.

Ords värdeladdning och nyanser

- Värdeladdade ord ger oss ofta någon typ av känsla
- Centralt innehåll SVA Grund 3 “Hur ords och begrepps nyanser och värdeladdning kan påverka uppfattningen av innehåll och budskap i texter”
- A critical approach recognises that language produces us as particular kinds of human subjects and that words are not innocent, but instead work to position us (Janks 2013)

Vår undervisning

- Synliggöra och modellera
 - Variationsteori
 - Studerandes läsning, diskussion och deras hypoteser om syfte och budskap samt författarens världsbild
-

Urval

- Urvalet i en text gällande t.ex. fakta, röster, åsikter och känslor påverkar vår läsning

Vår undervisning

- Synliggöra och modellera
- Variationsteori
- Studerandes läsning, diskussion och deras hypoteser om syfte och budskap samt författarens världsbild

Variationsteori – Värdeladdade ord

Myndigheterna vill få in pengar genom att **locka** turister till den lilla puertoricanska ön. Därför finns det nu **stora** byggarbetsplatser på ön, som skapar en kontrast mot den **naturliga** omgivningen. En av hotellanläggningarna kommer att ha över 2500 rum, en 18-håls golfbana, helikopterplatta och nattklubbar. Det mesta ska finansieras av **utländska** investerare. **Förhoppningen är att turister ska börja **inta** ön.**

Variationsteori – Kontrast

Värdeladdade ord

Myndigheterna vill få in pengar genom att **få** turister till den lilla puertoricanska ön. Därför finns det nu ~~stora~~ byggarbetsplatser på ön, som skapar en kontrast mot den ~~den~~ **naturliga** omgivningen. En av hotellanläggningarna kommer att ha över 2500 rum, en 18-håls golfbana, helikopterplatta och nattklubbar. Det mesta ska finansieras av ~~utländska~~ **investerare**. Förhoppningen är att turister ska börja **komma till ön.**

Variationsteori – Generalisering

Värdeladdade ord

Myndigheterna vill få in pengar **genom att låta** turister **uppleva** den lilla puertoricanska ön. Därför finns det nu **moderna** byggarbetsplatser på ön, som skapar en kontrast mot **gamla** omgivningen. En av hotellanläggningarna kommer att ha över 2500 rum, en 18-håls golfbana, helikopterplatta och nattklubbar. Det mesta ska finansieras av **investeringar från det kapitalstarka näringslivet.** **Förhoppningen är att turister ska börja njuta av sin semester på ön.**

Variationsteori – Kontrast Urval

Myndigheterna vill få in pengar genom att locka turister till den lilla puertoricanska ön. Därför finns det nu stora byggarbetsplatser på ön, som skapar en kontrast mot den naturliga omgivningen, **men ger också många nya arbetstillfällen**. En av hotellanläggningarna kommer att ha över 2500 rum, en 18-håls golfbana, helikopterplatta och nattklubbar. Det mesta ska finansieras av utländska investerare. Förhoppningen är att turister ska börja inta ön.

Variationsteori – Generalisering

Urval

Myndigheterna vill få in pengar genom att locka turister till den lilla puertoricanska ön. Därför finns det nu stora byggarbetsplatser på ön, ~~som skapar en kontrast mot den naturliga omgivningen,~~ **som skapar många nya arbetstillfällen.** En av hotellanläggningarna kommer att ha över 2500 rum, en 18-håls golfbana, helikopterplatta och nattklubbar. Det mesta ska finansieras av utländska investerare. Förhoppningen är att turister ska börja inta ön, **vilket skulle stärka den lokala ekonomin.**

Variationsteori – Fusion

Värdeladdade ord och urval

Myndigheterna vill få in pengar **genom att låta** turister **uppleva** den lilla puertoricanska ön. Därför finns det nu **moderna** byggarbetsplatser på ön, som både skapar en kontrast mot den **gamla** omgivningen **och ger många nya arbetstillfällen**. En av hotellanläggningarna kommer att ha över 2500 rum, en 18-håls golfbana, helikopterplatta och nattklubbar. Det mesta ska finansieras av **investeringar från det kapitalstarka näringslivet**. Förhoppningen är att turister ska börja **njuta av sin semester på** ön, **vilket också skulle stärka den lokala ekonomin**.

Avslutning

Sammanfattning

Preliminära resultat

Förändringar till vår sista undervisningscykel

- Flippat
- Multimodalt
- Ökad studerandeinteraktivitet

Praktisk tillämpning

Litteraturlista

- Bråten, I (2008). Läsförståelse – inledning och översikt. I Bråten (red.) Läsförståelse i teori och praktik (s. 11-21). Lund: Studentlitteratur
- Carlgren, Ingrid (red.) (2017). Undervisningsutvecklande forskning - exemplet Learning study, Malmö: Gleerups Utbildning AB.
- Liaw, Meei-Ling (2007). [Content-Based Reading and Writing for Critical Thinking Skills in an EFL Context](#).
- Maier, Johanna & Richter, Tobias (2014) [Fostering multiple text comprehension: How metacognitive strategies and motivation moderate the text-belief...](#)
- Janks, Hilary (2013). [Critical literacy in teaching and research](#).
- Pressley, M (2006). Reading instructions that works: the case of balanced teaching. New York City, New York: The Guilford Press.
- Westlund, Barbro (2013). "Att bedöma elevers läsförståelse: En jämförelse mellan svenska och kanadensiska bedömningsdiskurser i grundskolans mellanår". Stockholms universitet. Natur och kultur.
- Webbssidor: [STLS](#), [Learning study och variationsteori GU](#)